

SaSaD

- SAVUNMA VE HAVACILIK SANAYII İMALATÇILAR DERNEĞİ -

PERFORMANS RAPORU | 2018

S

SASAD Hakkında

Savunma ve Havacılık Sanayii İmalatçılar Derneği, kurulduğu 1990 yılından bugüne kadar sektörün gelişimine ve güçlenmesine katkı sağlamak misyonu ile kara, deniz, hava, uzay ve güvenlik alanlarında faaliyet gösteren, imalatçı firma ve kuruluşlara hizmet veren bir organizasyondur.

SASAD, üyelerinin faaliyetlerini, daha uygun bir iş ve çalışma çevresinde yapabilmeleri için çeşitli etkinlikler düzenlemekte ve girişimlerde bulunmaktadır. Sektörel sorunları ilgili makamların dikkatine sunarak çözümlenmeye çalışmakta, yurt içi ve yurt dışında sektörü tüm alanları ile temsil etmektedir.

SASAD, Avrupa Havacılık, Uzay ve Savunma, Güvenlik Teşkilatı'nın (ASD) faal bir üyesi olup, sektörün görüş ve önerilerinin bu teşkilat yolu ile Avrupa Birliği Komisyonlarında şekillenmesine katkıda bulunmaktadır. Ülkelerin benzer kuruluşları ile imzaladığı protokoller ile üyelerinin uluslararası açılımlarına yardımcı olmaktadır.

SASAD, 196 imalatçı firma ve kuruluşu ve 5 kümeyi çatısı altında toplamıştır. Katma değeri yüksek 8.761 milyar dolar üretimi, 2.188 milyar dolar civarında yurt dışı satış geliri ve 67.239 istihdamı ile ülke savunması, için hayati önem haiz; kritik ve ileri teknoloji çalışmalarının yer aldığı çok önemli bir sektörü temsil etmektedir.

G

GİRİŞ

2018 yılı Sektör Performans Raporu, SASAD tarafından hazırlanan ve tüm üye ve özel üyelerine dağıtılan ankete MSB Askeri Fabrikalar Genel Müdürlüğü ile THY Teknik A.Ş dahil 87 firma/kurum tarafından verilen cevaplar kapsamında hazırlanmıştır. Önceki yıl anketine cevap veren üye sayımızın 86 olduğunu dikkate aldığımız zaman ardışık iki yıl verilerinin benzer sanayici profilini yansıttığı (THY Teknik'in önemli ölçekte katkısı hariç) görülmektedir.

Katılımcı profili incelendiğinde sektör performansının yine 90% ve üzerini yansıtan verilerin toplandığı ve sektörün 2018 yılı çalışmalarını sağlıklı bir şekilde yansıttığı kıymetlendirilmektedir.

Sektörümüzden toplanan veriler ayrıca Avrupa Savunma ve Havacılık Sanayicileri Derneği (ASD) ile kendi formatlarında paylaşılacaktır.

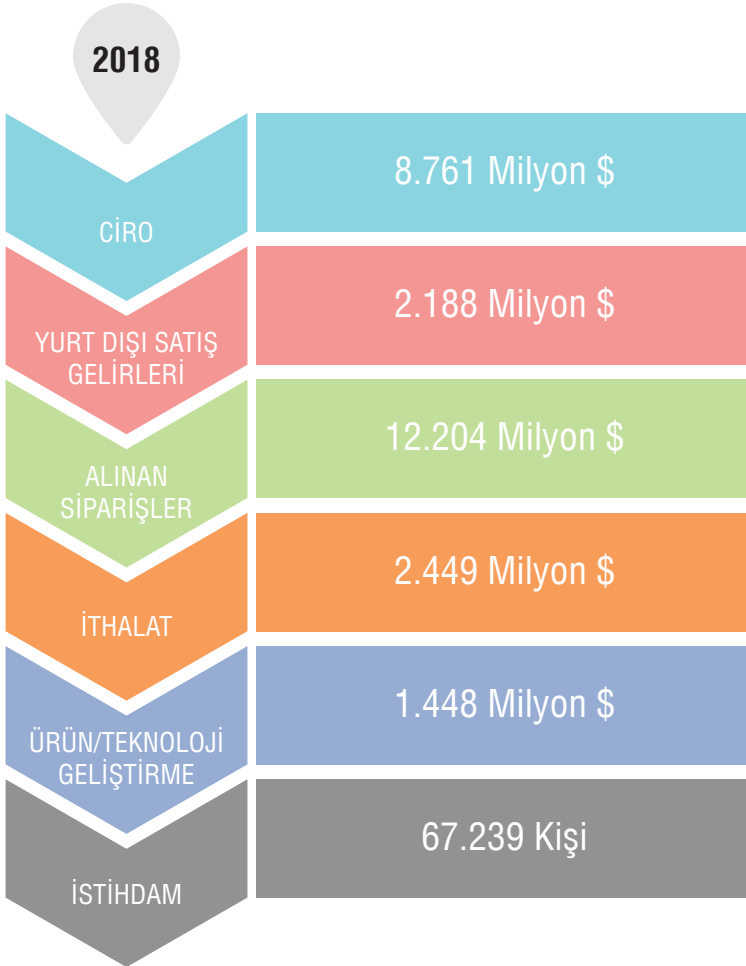
Derneğimiz tarafından yayınlanan bu bülten tüm üyelerimiz, ilgili devlet kurum ve kuruluşları, basın ve ilgilenen yabancı firma kuruluş ve kurumlarla da paylaşılmakta olup sektörümüze ait performans verilerinin topluca yer alıp analiz edildiği yayın olarak da ilgi ile takip edilmektedir.

Raporda yer alan veriler üyelerimizin beyanlarına dayanmakta ve ABD Doları olarak ifade edilmektedir.

1

Türk Savunma ve Havacılık Sanayii 2018 Yılı Performansına Genel Bakış

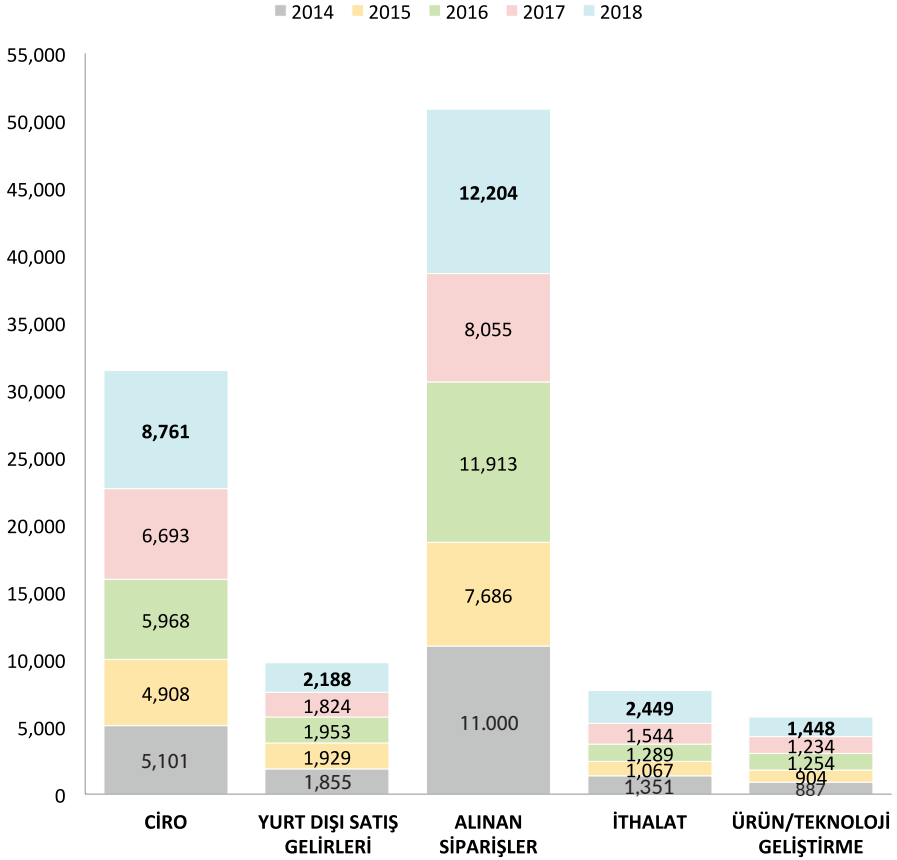
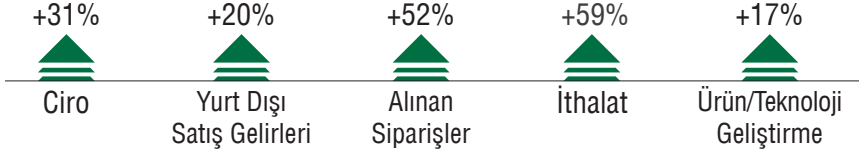
Sektör performans verilerinde hemen tüm alanlarda ciro, yurt dışı satış gelirleri (YDSG), alınan siparişler, ithalat, ürün ve teknoloji geliştirme harcamaları ve istihdamda önemli pozitif gelişmeler olduğu ve sektörün çok iyi bir yıl geçirdiği görülmektedir. İthalattaki artış için ciro ile karşılaştırıldığında paralel bir gelişme görülmektedir.

11

Yıllara Göre Performans 2014 - 2018 (Milyon \$)

2017 yılı esas alındığında 2018 yılına ait gelişim yüzdeleri

12 Sektör Ciro Kırılımı 2018 (Milyon \$)

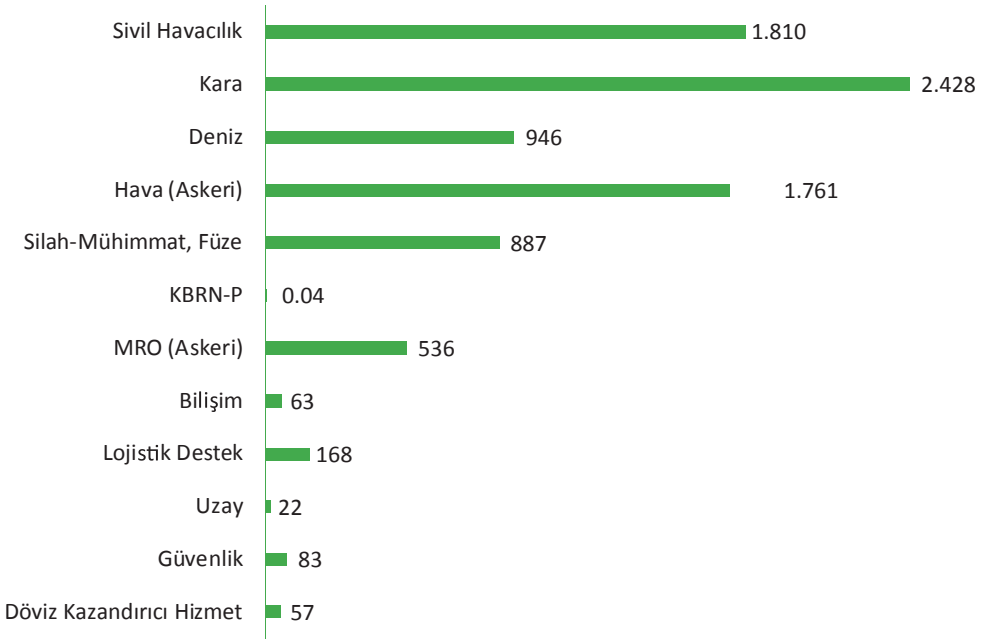
Toplam Ciro: 8.761 M\$

Kişi Başı Ciro
130.304 \$

Sektörün teknoloji segmentleri bazında satış tutarının kırılımında; Kara Platformları/ Sistemleri en yüksek satış hacmine sahip görülüyor. İkinci sırayı Havacılık (sivil) almaktadır. Bilişim tarafındaki ciro, beklentilerin oldukça altında kalmış bulunuyor. Bu teknoloji segmentinin, Dünya Savunma Pazarında en büyük dilimi aldığı dikkate alındığında, segmentteki çalışmalara ait cironun sistem ve platformlar ile ilgili satış tutarlarında yer aldığı değerlendirilmektedir.

Bildirim yapan üyelerimizin ankete cevaplarında bu ayrımı yapmadıkları veya yapamadıkları değerlendirilmektedir.

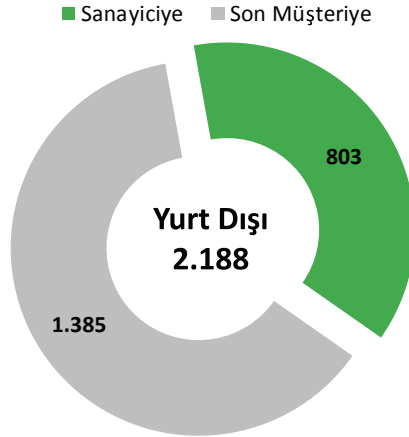
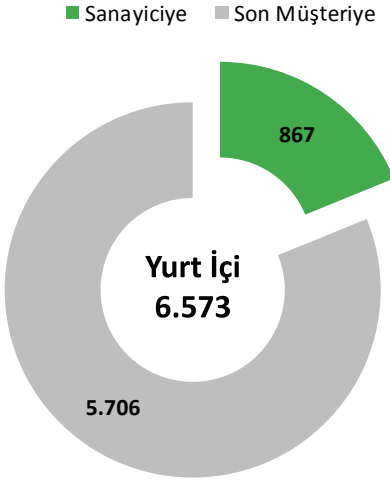

*Askeri Fabrikalar Genel Müdürlüğü ve THY Teknik'ten alınan veriler eklenerek toplamlar alınmıştır.

13

Sektör Ciro Bölgesel 2018 (Milyon \$)

Yurt içi sanayiciye yapılan satışların ana yüklenici satışları içerisinde yer aldığı değerlendirilir ise sektörün net toplam yurt içi satışının **5.706 M\$**; sektörün gerçek toplam satışının ise (sanayiciye yapılan satışların dublikasyonundan arınmış) yurt içi net toplam ve yurt dışı satışlardan oluştuğu ve **7.894 M\$** olarak gerçekleştiği ifade edilebilir.

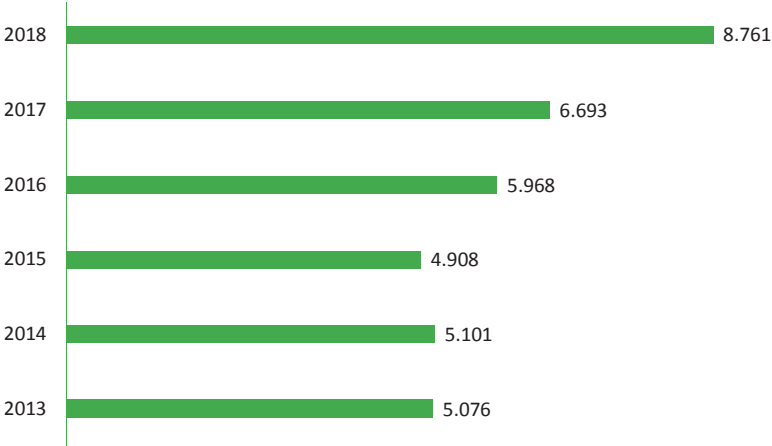

14 Sektör Ciro Yıllara Göre Gelişimi

2013 - 2018 (Milyon \$)

Sektörün toplam satış tutarının **2017'ye göre 30,90% artmış olup YDSG'deki 20%'lik artışın üzerinde oluşan gelişme** iç pazarda da büyümenin yaşandığını göstermektedir. 2013-2018 dönemi **Bileşik Yıllık Büyüme Hızı (Compound Annual Growth Rate-CAGR) 9,4%** olarak hesaplanmıştır.

2013-2018 dönemi CAGR, dünya savunma harcamaları gelişmesi ile karşılaştırıldığında mükemmel bir gelişme olarak görülmektedir. Ancak bu ölçekteki olumlu gelişmeye rağmen 2023 YDSG hedefini yakalamaktan uzaktır.

Bilgi Tablo:1

SON 6 YIL TOPLAM CİRO TABLOSU (MİLYON \$)			
Yıllar	Toplam Ciro	% Değişim (2013'e göre)	% Değişim (Yıllık)
2013	\$5.076		
2014	\$5.101	0,49%	0,49%
2015	\$4.908	-3,31%	-3,78%
2016	\$5.968	17,57%	21,60%
2017	\$6.693	72,60%	12,14%
2018	\$8.761	62,75%	30,90%

15

Yurt Dışı Satış Gelirleri (YDSG) 2018 (Milyon \$)

Toplam Yurt Dışı Satış Geliri: **2.188 M\$**
İhracat (SSİB): **2.035 M\$**
Döviz Kazandırıcı Hizmet: **153 M\$**

Kişi Başı YDSG
32.549 \$

ABD

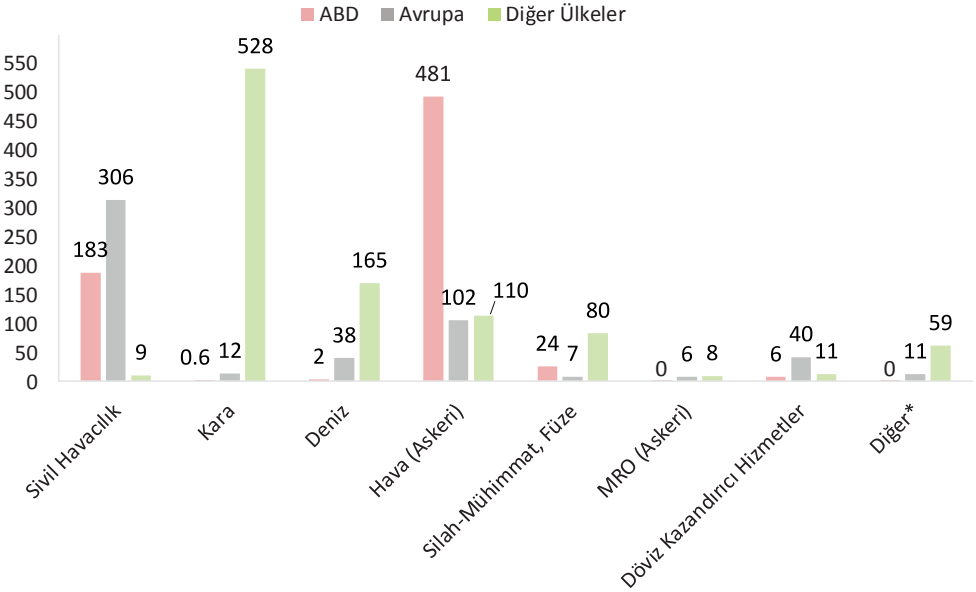
Amerika'ya YDSG **698 M\$**.
olup 2017 yılına göre (635 M\$)
↑ **9,9%** artış görülmektedir.

Avrupa

Avrupa'ya YDSG **521 M\$**.
2017 yılına göre (464 M\$)
↑ **12,3%** artış olmuştur.

Diğer Ülkeler

Orta Doğu, Asya, Afrika, Güney
Amerika YDSG **969 M\$**.
2017 yılına göre (721 M\$)
↑ **34,4%** artış görülmektedir.

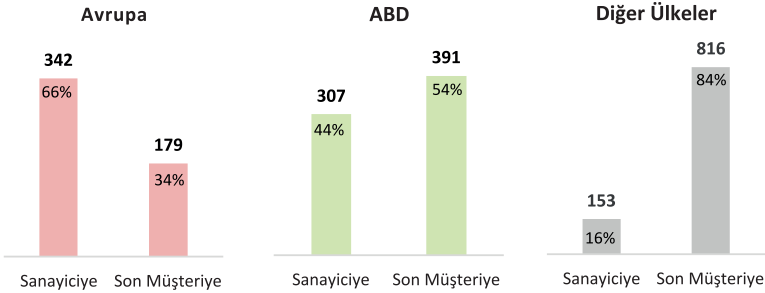
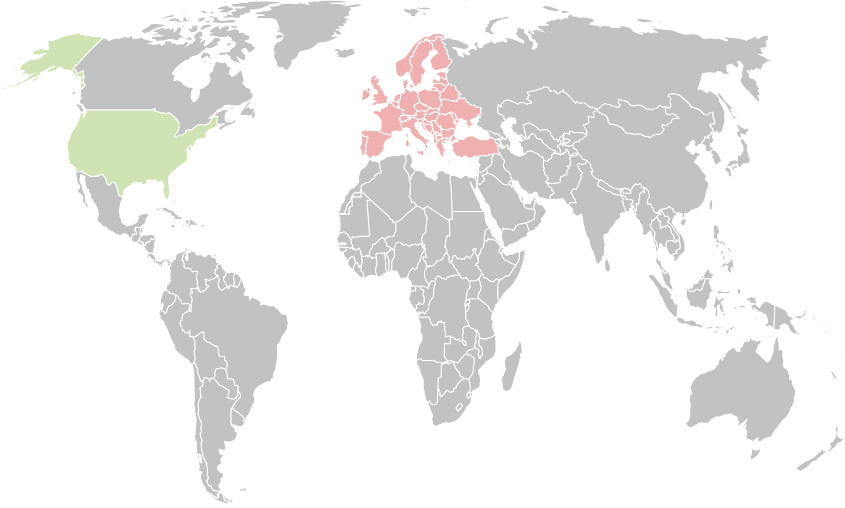
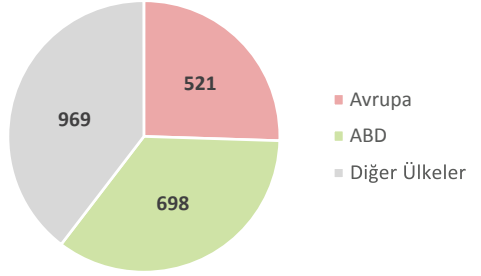

*Diğer; KBRN-P, Bilişim, Uzay, Güvenlik, Lojistik Destek

16 YDSG Bölgesel Dağılımı 2018 (Milyon \$)

2017 yılı ihracat tutarı (SSİB) 1.739 M\$, 2018 yılı ihracat tutarı (SSİB) ise 2.035 M\$ ile önceki yıla göre 17% artış göstermiştir.

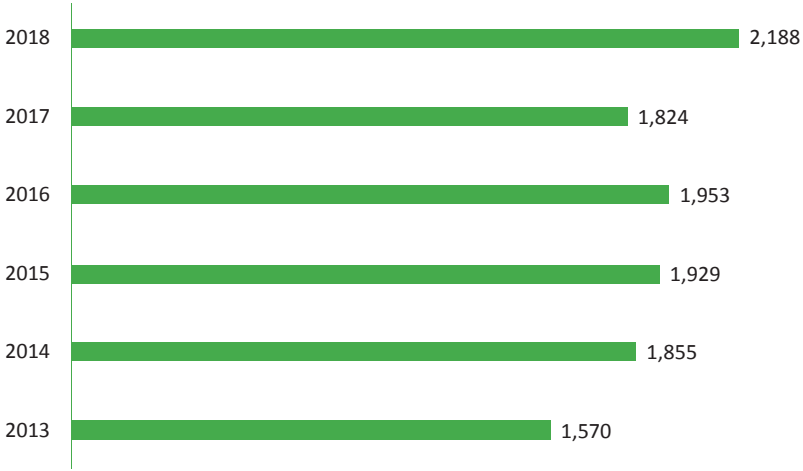
Off-Set dışı pazarlardaki (diğer ülkeler) gelişmede önceki yıl bir düşüş yaşansa da, bu yıl 34,4%'lük bir artış oluşmuştur. YSDG'de en büyük porsiyonun diğer ülkeler pazarlarında olması sektör oyuncularının pazar oluşturma çabalarının pozitif ilerlediğinin göstergesi olarak değerlendirilmelidir.

17

YDSG Yıllara Göre Gelişimi 2013 - 2018 (Milyon \$)

2013-2018 yılları arası **Bileşik Yıllık Ortalama Büyüme Hızı (CAGR): 5,6%** olarak tespit edilmiştir. Bu veri 2012-2017 yılları arası için %2,32'idi. 2018 yılındaki olumlu gelişme bu veride de önemli bir düzelme sağlamıştır. 2018'deki gelişme (trend) devam ettirilebilir ise bu sektörün sürdürülebilirliği açısından çok önemli bir adım olarak ortaya çıkacaktır.

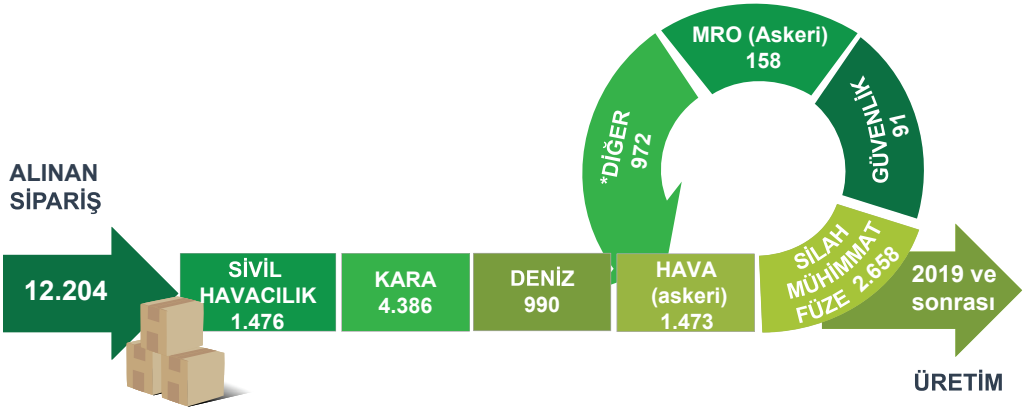
Bilgi Tablo:2

SON 6 YIL TOPLAM YDSG TABLOSU (Milyon \$)			
Yıllar	Toplam	% Değişim (2013'e göre)	% Değişim (Yıllık)
2013	\$1.570		
2014	\$1.855	18,15%	18,15%
2015	\$1.929	22,87%	3,99%
2016	\$1.953	24,39%	1,24%
2017	\$1.824	16,18%	-6,62%
2018	\$2.188	39,36%	20,02%

18 Alınan Siparişler 2018 (Milyon \$)

Toplam Alınan Siparişler: 12.204 M\$

2017 yılında sektör oyuncularının sipariş defterlerine aldığı yeni siparişler tutarı 8.055 M\$ idi. Bu tutarda önemli bir artış (**51,51%**) oluşmuş ve alınan siparişler toplamı 12.204 M\$ civarında gerçekleşmiştir. En yüksek sipariş alınan teknoloji segmentinin ciroda olduğu gibi **Kara Platformları/Sistemleri** olduğu ve takiben Silah Mühimmat Füzeler ile **Sivil ve Askeri Havacılık**'ın geldiği görülmektedir. Ciro ile karşılaştırıldığında sektör oyuncularının önünde yaklaşık 1.5 yıllık bir iş olduğu görülmekte olup yeni sipariş alma potansiyelinin geliştirilmesine ilişkin önlemlerin alınması gereğini önümüze koymaktadır.

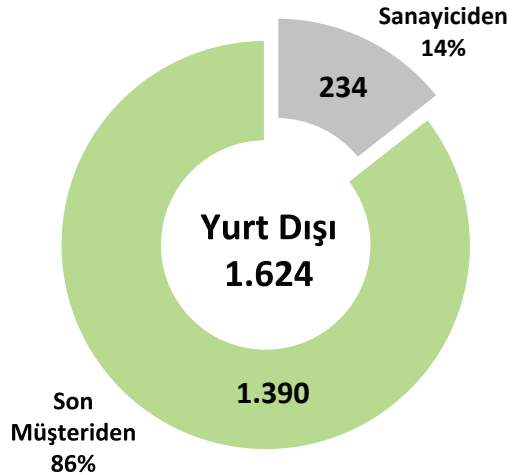
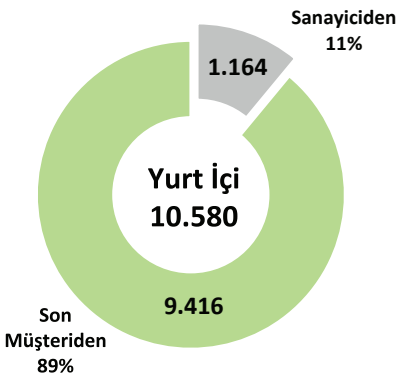
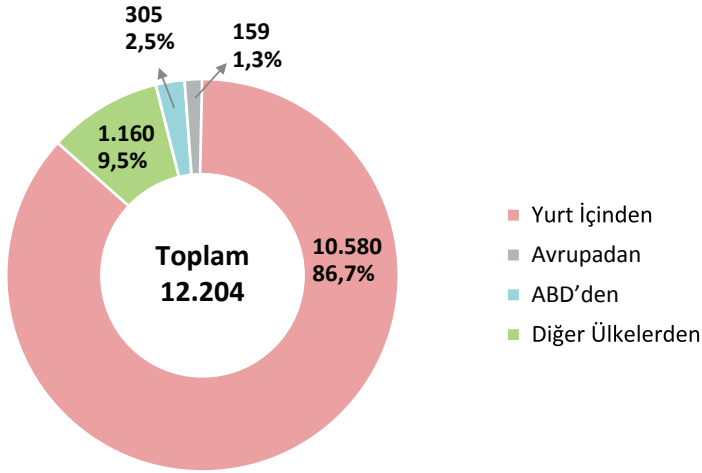

*Diğer: KBRN-P, Bilişim, Uzay, Lojistik Destek, Döviz Kazandırıcı Hizmet

19

Alınan Siparişler Bölgesel Dağılımı 2018 (Milyon \$)

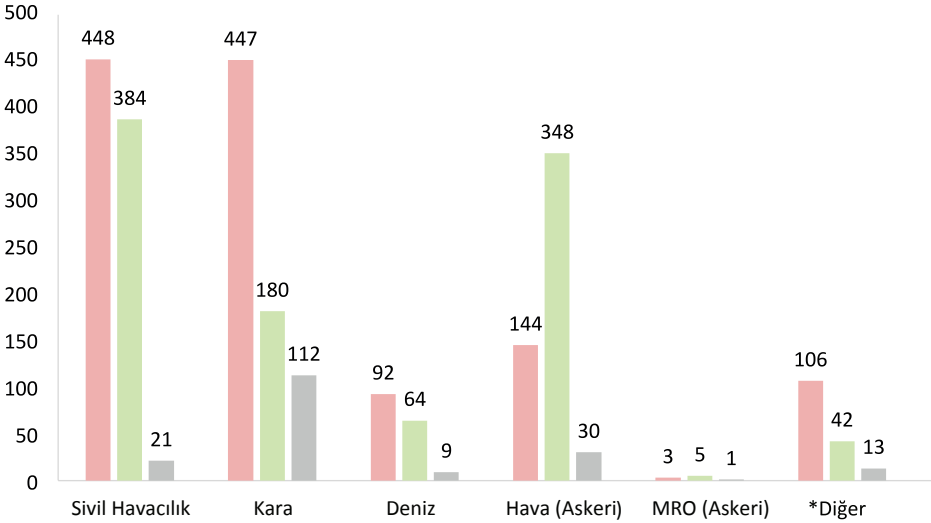
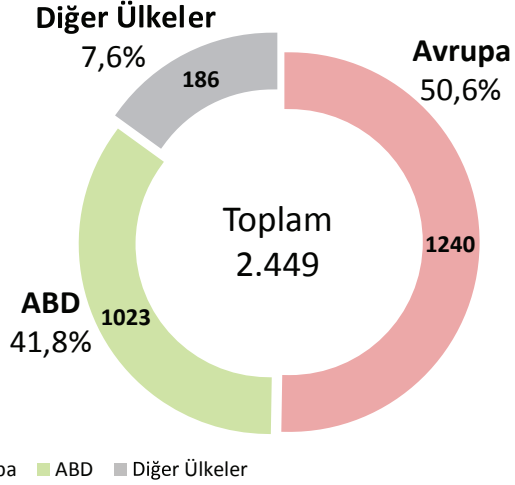
Alınan siparişlerin ağırlıklı olarak yurt içinden geldiği, yurt dışı bağlantıların henüz istenilen (beklenen) düzeye ulaşamadığı görülüyor. Yurt dışı pazarlarda özellikle Orta ve Uzak Doğu pazarlarında gelişme sağlamak için Sanayici - Devlet iş birliğinin kaçınılmaz olduğu değerlendirilmektedir.

110

İthalat Sektörel Kırılımı 2018 (Milyon \$)

Toplam İthalat: **2.449 M\$**

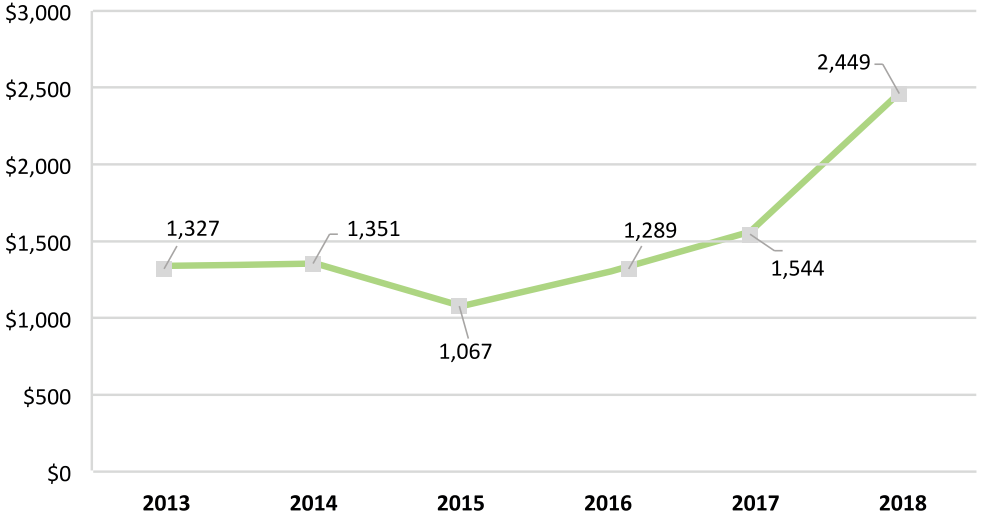

*Diğer: KBRN-P, Bilişim (Askeri), Lojistik Destek, Uzay, Güvenlik, Döviz Kazandırıcı Hizmet

111

İthalatın Gelişimi 2013 - 2018 (Milyon \$)

İthalatta, önceki yıl (2017) verisine göre 59% artış görülmesinin, artan toplam satış tutarı içerisindeki yurt dışı girdi nedeni ile oluştuğu değerlendirilmektedir. Sektörü etkileyen gizli ambargolar nedeni ile stok yaratma çabasının da etkisi değerlendirilmelidir.

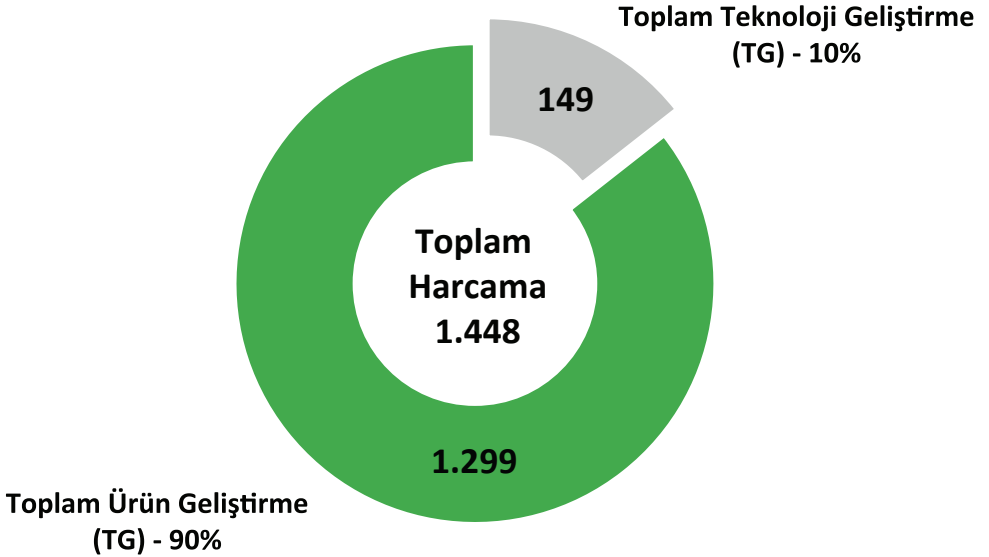

112

Ürün ve Teknoloji Geliştirme (ÜG - TG) 2018

Toplam ÜG - TG: 1.448 M\$

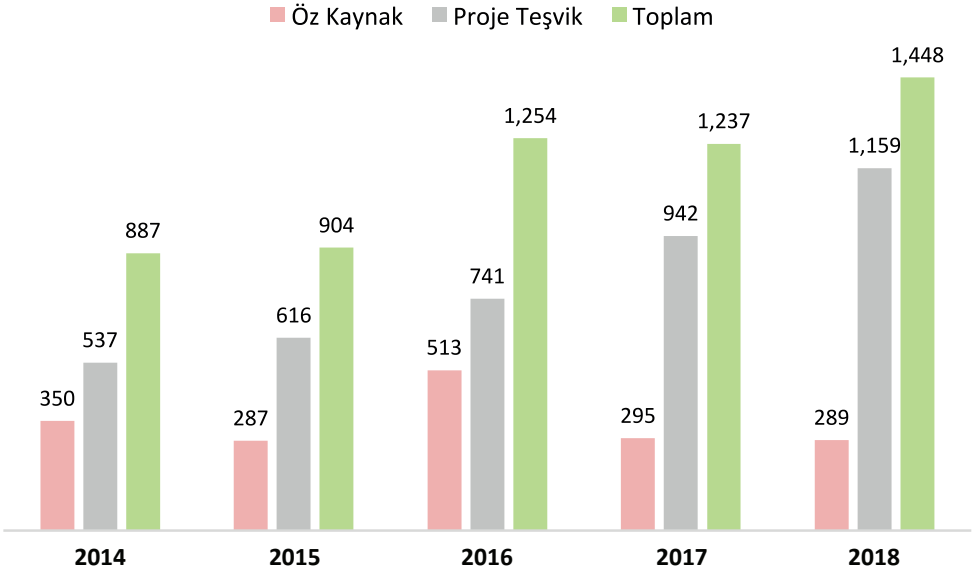
Sektörün Ürün ve Teknoloji Geliştirme harcamalarının önceki yıllarda da gözlenen artışının devam etmesi ileriye yönelik beklentileri olumlu olarak etkilemiştir. 2017 yılına göre (1.237 M\$) 2018 ÜG - TG harcamaları **↑17,13%** artmıştır.

113

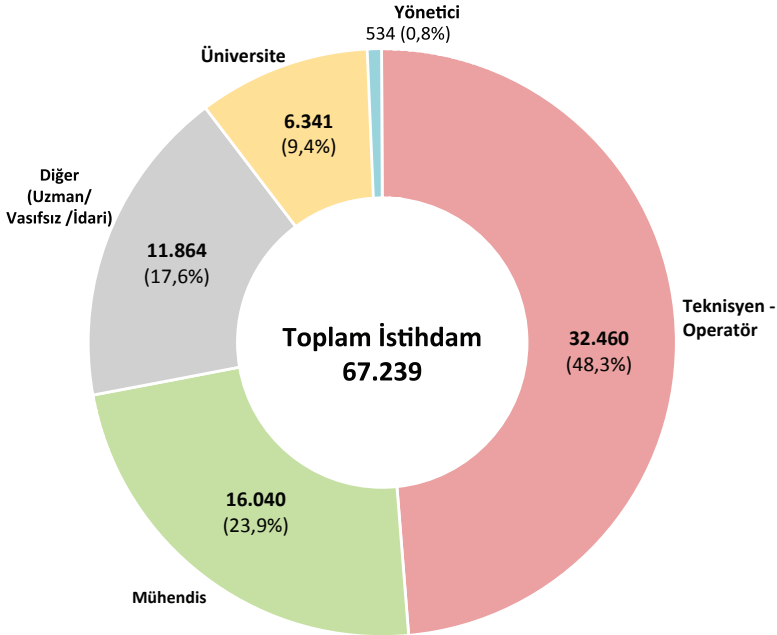
ÜG - TG Harcamaları 2014 - 2018 (Milyon \$)

Ürün ve Teknoloji Geliştirme harcamalarında toplamdaki pozitif gelişme, öz kaynaktan yapılan harcamalara aynı şekilde yansımamış olup 2017 yılındaki 295 M\$ karşılık 2018 yılında 289 M\$ olmuştur. Proje kaynaklarından ve teşviklerden desteklenen harcamalarda ise 23% artış görülmüş olup ÜG - TG çalışmalarına devlet desteğinin yoğun bir şekilde devam ettiğinin göstergesi olarak değerlendirilmektedir.

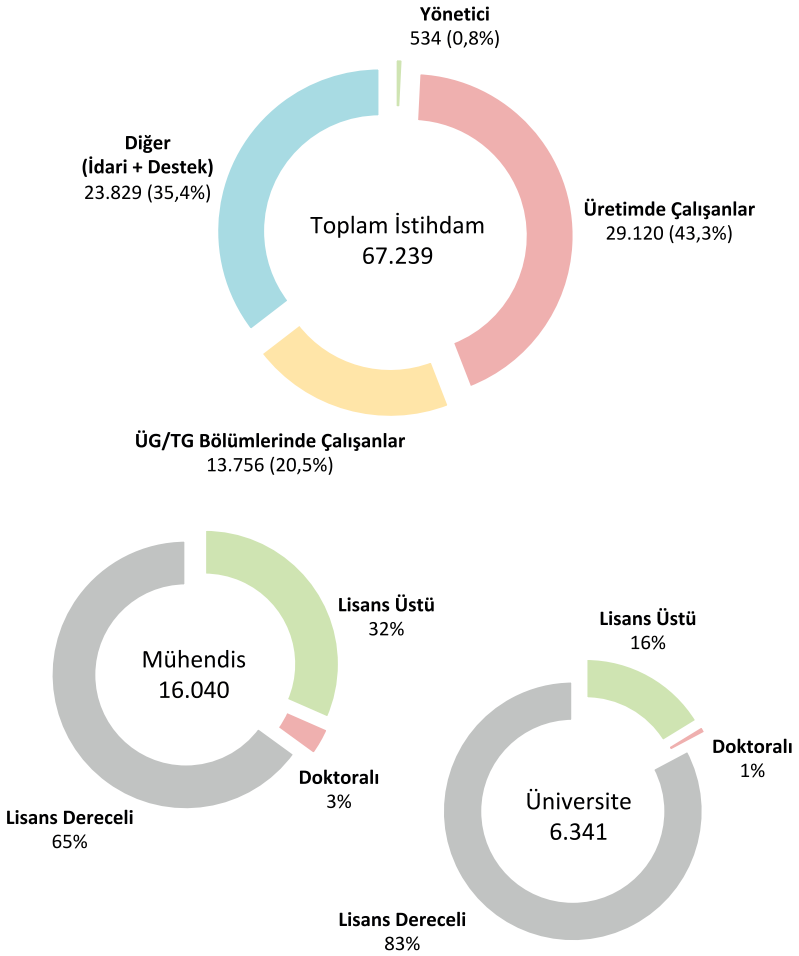
Toplam İstihdam: 67.239

Sektörün personel istihdamı, toplamda 67.239 seviyesinde olup 24% oranında mühendis çalışanı, teknolojik üretim, tasarım ve geliştirme faaliyetlerinin yoğunluğuna bir işaret olarak yorumlanmaktadır. Sektör çalışan profili nitelikli olup akademik kariyer yapmış eleman istihdamına yönelimin arttığını göstermektedir. Toplam çalışan artışında; Askeri Fabrikalar Genel Müdürlüğü ve THY Teknik A.Ş.'nin istihdam sayısının bu yıl ilk kez net olarak girilmiş olmasının toplam istihdam sayısına önemli bir etkisi bulunmaktadır.

115 İstihdam 2018

Sektör istihdamının yoğun olarak Üretim ve Ürün - Teknoloji Geliştirme alanlarında çalışması sektör verimliliği açısından güzel bir göstergedir.

GELECEK BEKLENTİ ANALİZİ

Sektör Oyuncularımızın Yöneticileri gelecek 2 yıl için firmalarının gelişeceği ve büyüme yönünde ilerleme kaydedecekleri görüşünü vermişler ve katılımcıların 2/3'ü bu konuda emin oldukları yönünde irade belirtmişler ve yarıya yakını da bu büyümenin 15% ve üzeri olacağını ifade etmişlerdir. Bu gelecek konusunda beklentilerinin yüksek ve güvenlerinin tam olduğunun ifadesidir.

1- Gelecek 24 ay için işinizin gelişip büyüyeceği konusundaki düşünceniz nedir?

1.1 Gelişip büyüyeceği konusunda emin değilim.
Aksine daralma bekliyorum.

11%

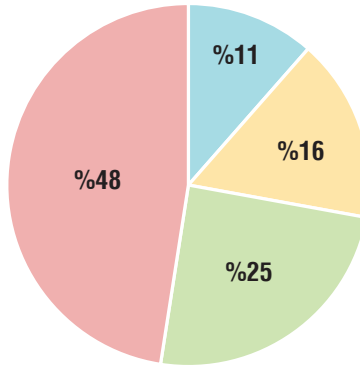
1.2 Önceki 12 ay seviyesinde
kalacağını düşünüyorum.

21%

1.3 Gelişip büyüyeceği konusunda eminim.
Büyüme öngörülerini için beklenen büyüme oranım

68%

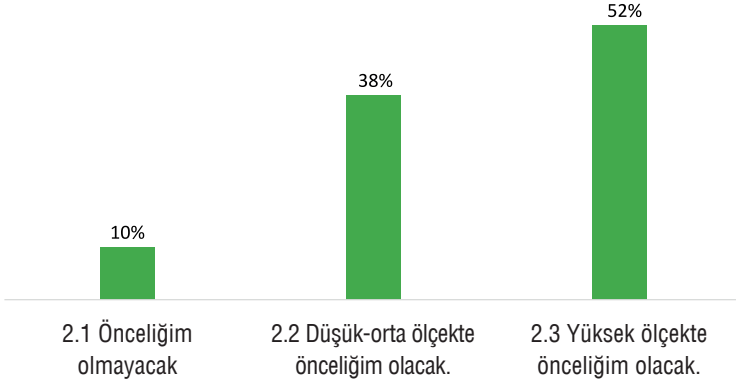
**Büyüme öngörülerini
için beklenen büyüme oranı**

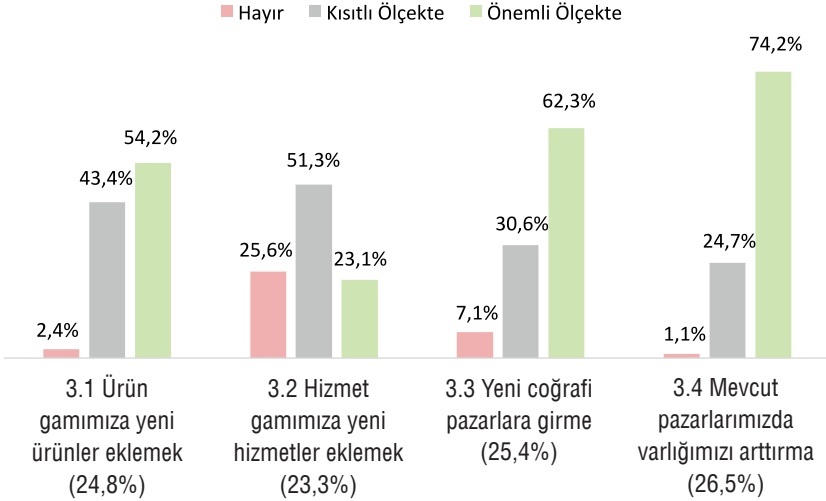
■ %0-5 ■ %5-10 ■ %10-15 ■ %15'ten fazla

2- Gelecek 24 ay sizin önceliğinizin büyüme olacağı konusundaki düşünceniz nedir?

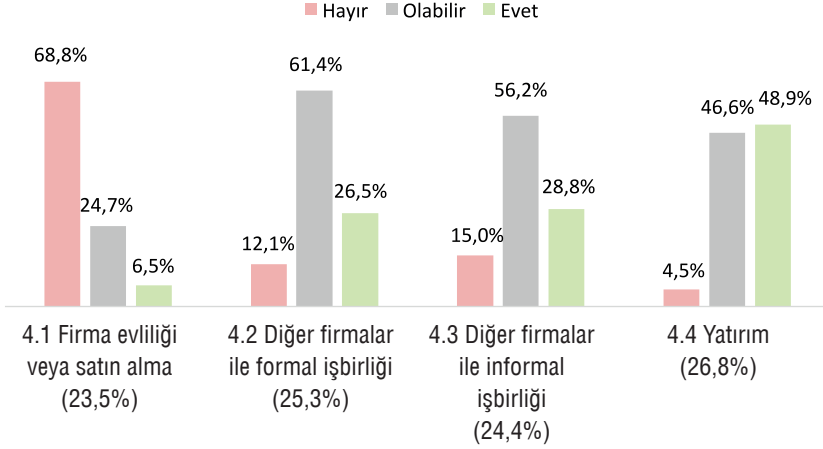
Büyümenin sektör oyuncularının 90%'ında öncelik olarak yer alacağı görülmektedir.

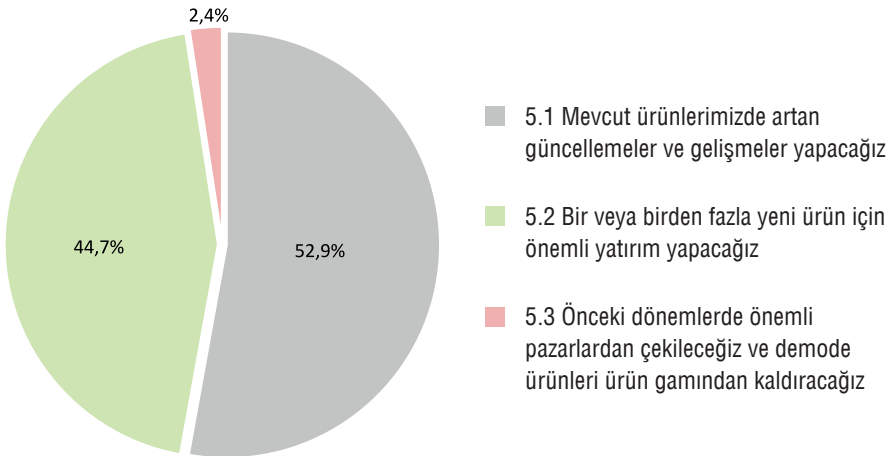
3- Organizasyonunuzun gelecek 24 ay için planı aşağıdakilerden hangisi?

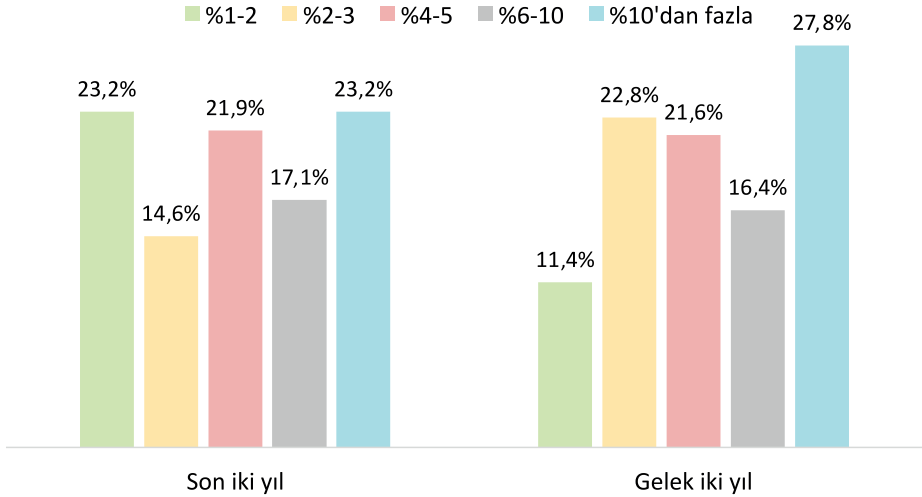
4- Firmanızın öncelikleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer alıyor?

5- Gelecek 24 ayda ürün/hizmet gamına kısıtlı-önemli ölçekte yeni ürünler eklemeyi planlıyorsanız:

6- Şirketinizin son 2 yıl ve gelecek 2 yıl için gerçekleştirdiği ve öngördüğü ürün-teknoloji geliştirme bütçesinin (özkaynak) yıllık satış tutarına (ciro) oranı ortalaması

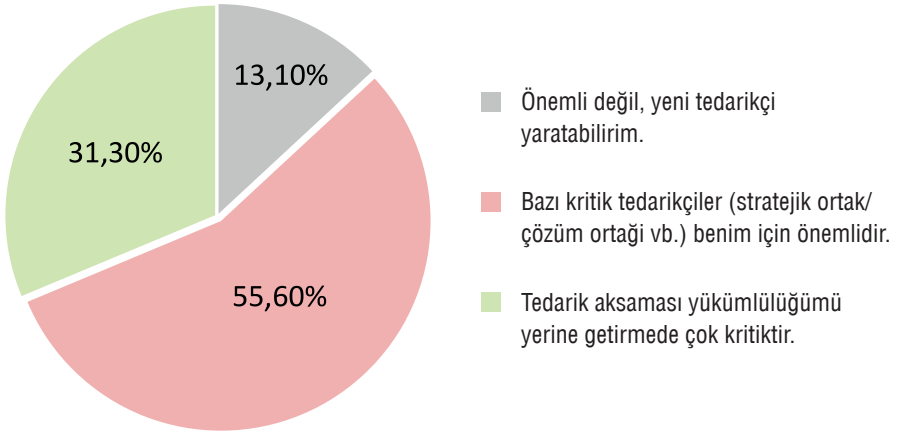

Sektör oyuncularını büyüme öncelikleri kapsamında eşit ölçüde firma evliliği veya satın alma, diğer firmalar ile formal ve informal iş birliğinin gündemlerinde olduğunu belirtmişlerdir. Yine bu çerçevede mevcut ürünlerinde artan güncellemeler ve gelişmeler yapacaklarını 52,9% oranda, bir veya birden fazla yeni ürün için yatırım öngörülerini 44,7% oranda ifade etmişlerdir.

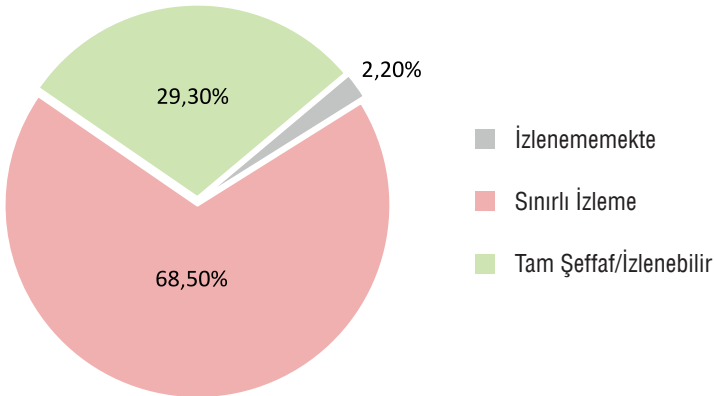
Ürün gamlarına yeni ürün ilavesi için önümüzdeki iki yılda ürün ve teknoloji geliştirmek için cirolarının 5%'i üzerinde harcama yapmayı planladıkları yapılan bildirimlerden görülmektedir. Bu sektörün sürdürülebilirliği açısından önemli bir planlama olarak değerlendirilmektedir.

7- Tedarik zincirinizde yer alan tedarikçilerinizin

Tedarik faaliyetlerindeki aksama/yerine getirememeye riski ne kadar önemlidir?

7.2 Tedarik riskini önlemek için tedarikçilerinizin faaliyetleri sizin açınızdan ne kadar şeffaf ve izlenebilir?

G Genel Değerlendirme

Sektör verileri incelendiğinde;

1- CİRO

- Ciro önceki yılın önemli ölçüde üzerinde oluşmuştur. 2013 – 2015 yılları arasında ciro artışında bir duraksamanın gözleendiği 2016 yılından itibaren özellikle iç pazar hareketlenmesi ile tekrar ciroda olumlu yönde gelişmenin başladığı, sürecin 2018 yılında çok daha önemli bir adım attığı bu yılki analizlerimizden görülmektedir. Bazı ekonomik sıkıntılarının oluştuğu bir yılda bu gelişme, sektörün sürdürülebilirliği açısından çok olumlu olarak değerlendirilmektedir.
- Cironun oluşmasında ihracat tutarının önceki yılın 20% üzerinde gerçekleştiği, yurt dışı döviz Getirici Hizmet Gelirlerinde ise önceki yıla göre makul bir gelişme olduğu görülmektedir. Çevre ülkelerdeki siyasi gelişmelerin de tetiklediği iç pazarda ise çok önemli bir büyüme olduğu tespit edilmiştir.
- TSK İşletmeleri satış hacmi için önceki yıllardaki tutar (650 M\$) yerine bu yıl kendilerinden alınan veri kullanılmıştır. Sivil Havacılık MRO cirosu kapsamında, THY Teknik A.Ş.'den bu yıl veriler alınmış ve raporumuzda kullanılmıştır. THY Teknik verilerinin kullanılması, Sivil Havacılık segmentinde performans verilerinde önemli bir sıçrama yaratmış ve segmentler arasında ikinci sıraya yerleşmesine neden olmuştur. Diğer servis sağlayıcıların verilerinin toplanabilmesi halinde sivil havacılık sektör performansı çok daha net olarak görülebilecektir.
- Bu tablo, sektörün kazandığı yetkinliklerin sürdürülmesi ve geliştirilmesi konusunda dış pazarlara yönelik talep geliştirici önlemlerin alınması gereğini gündemimizde tutmaya devam edecektir. İhracatın artırılması için Devletten Devlete Satış/Kredilendirme, Barter uygulamaları, sektör tanıtımı kapsamında devlet protokolü ziyaretlerine sektör oyuncularından katılım, uluslararası savunma fuarları katılımcılarına katılım

Genel Değerlendirme

harcamalarının finansmanına destek olacak özel teşvik, savunma ürünleri ihracatına (orta ve ileri teknoloji ürünleri) özel teşvik vb. uygulamaların hayata geçmesi gerektiği ön görülmektedir. Hedef pazarlarla politik ilişkilerin değerlendirilmesi de önemli bir faktör olarak görülmektedir.

- İç pazarın sürekliliği için TSK Modernizasyonu ve Envanter Yenilemesi konusunda üretilecek projeler ile bütünleşik ve performansa dayalı lojistik destek (Integrated and Performance Based Logistic Support) konusunun ilgili platformlarda etkin olarak konuşulması gereği değerlendirilmelidir. Ayrıca özgün ürünlerdeki girdiler için yerleştirme ve geleceğin teknolojilerinin geliştirilmesi (Teknoloji Taksonometresi'nde yer alan) konularında proje üretim temposunun artması gerektiği kıymetlendirilmektedir.

2- YURT DIŞI SATIŞ GELİRİ (YDSG)

- 2018 yılı ihracat gelirlerinde, önceki yıl verileri ile karşılaştırıldığında önemli bir pozitif gelişme (17%) görülmektedir ve döviz kazandırıcı hizmet gelirlerinde ise pozitif bir ilerleme olup toplam YDSG 20% artmıştır. İhracattaki ağırlıklı bölgenin off-set pazarımız olan ABD ve Avrupa'nın yanında, diğer ülkelerin olması önemli bir gelişme olarak değerlendirilmektedir. ABD ve Avrupa'ya ihracat daha çok off-set yükümlülüklerinin karşılanması çerçevesinde geliştiği bilinmektedir. Ortadoğu, Pasifik-Güney Asya, Türkiye Cumhuriyetlerine ve diğer ülkelere yapılan ihracatın pazar geliştirme sonucu platform-sistem, silah bazlı olması nedeniyle, bu bölgedeki gelişme özel bir önem taşımaktadır. Sektörün pazarlayabileceği özgün ürün çeşitliliği her yıl artmakta olup bu, ihracatta olumlu gelişmelerin olacağı öngörümüzü desteklemektedir. Özellikle Ortadoğu, Pasifik, Güney ve Merkezi Asya ülkeleri ile Latin Amerika bu konuda sektör oyuncularımızın iş geliştirme-pazar oluşturma çalışmalarını yoğunlaştıracağı bölgeler olacaktır.
- İyi gelişmelerin sağlandığı Ortadoğu pazarında özelde Birleşik Arap Emirliklerinde ve son dönemde Suudi Arabistan'da politik gelişmelerle bağlantılı olarak kazanılan pozitif

Genel Değerlendirme

iş yapma potansiyelinde daralma görülmüştür. İkili ilişkilerde oluşturulacak olumlu hava bu pazarı tekrar sektör oyuncularına açabilecektir.

3- ÜRÜN VE TEKNOLOJİ GELİŞTİRME (ÜG/TG)

- Ürün ve Teknoloji Geliştirme çalışmalarına tahsis edilen öz kaynakta önceki yıl değerlerine yakın bir harcamanın 2018 yılında da yapıldığı görülmüştür. Sektör oyuncularının ÜG&TG çalışmalarına öz kaynak tahsisini artırma yönündeki eğilimlerini sürdürmeleri gereği geleceğin garanti altına alınması açısından çok önemlidir.
- ÜG/TG harcamalarının dominant kaynağı projeler kapsamında devletten sağlanmaktadır. Bu desteğin gelişerek sürdürülmesine özen gösterilmelidir. Bu kapsamda modernizasyon projeleri ile geleceğin teknolojilerinin ve ürünlerinin ortaya konması konusundaki çalışmalara hız verilmelidir. Ayrıca mevcut ürün ve projelerde dışa bağımlılığı minimize edecek yerleşirme çalışmaları ile teknoloji geliştirme faaliyetlerine ağırlık verilmesi gerekmektedir. Ürün ve Teknoloji Geliştirme çalışmaları harcamalarının toplam ciro içerisindeki payı da yüksek bir orandadır (16,5%).
- Genel olarak ÜG/TG harcamalarındaki yıllara sari eğilimin sektörün sürdürülebilirliği ve rekabetçiliğinin gelişmesi yönünden olumlu olduğu değerlendirilmektedir.

4- İSTİHDAM

- İstihdam konusunda toplanan veriler önceki yıla göre sektör istihdamında ciddi bir artışı işaret etmektedir.

Genel Değerlendirme

- Sektörde iş hacminin genişlemesi ile istihdamda bu gelişmenin sağlandığı özellikle ülkemizde işsizlik oranının arttığı bir dönemde böyle bir tablonun ortaya çıkması sektörün geleceği açısından olumlu mesajlar vermiştir. Askeri Fabrikalar Genel Müdürlüğü tarafından bu yıl sektör performans anketimize olumlu yanıt alınması raporumuzun çok daha doğru verilere dayanmasını ortaya koymuştur. Bu kapsamda önemli bir istihdam parametresi elde edilmiş, tüm diğer veriler gerçeği yansıtır hale gelmiştir. Nitelikli personel ediniminin kolaylaştırılması için T.C. Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanlığı tarafından uygulamaya konulan ve yaygınlaştırılan SAYP Programı ile yurt dışı öğrenci burslarına getirilecek düzenlemenin çok önemli sonuçlarının yakın bir gelecekte alınacağı değerlendirilmektedir.
- Tersine beyin göçü konusunda beklenen gelişme henüz sağlanamamış olup bu konuda devlet ve sanayicinin daha etkin çalışmalar yapması gereğine inanılmaktadır.
- Sektörde geçtiğimiz yıl nitelikli elemanın yurt dışına kaybı konusunun derinlemesine incelenmesi sektörün bu konudaki yaşadığı sıkıntının çözümlenmesi için önem arz etmektedir.

5- FİRMALARIMIZIN GELECEK ÖNGÖRÜLERİ

- Bu yıl ilk kez sektör oyuncularının yakın geleceğe bakış ve değerlendirmelerini analiz etmemize yardımcı olacak bir anket çalışması yapılmıştır. Bu çalışmanın verilerini önceki sayfalarda görmek mümkündür. Verilerden sektör oyuncularının geleceğe ümit ve güvenle baktıkları, büyüme konusunun öncelikleri arasında önemli bir yer aldığı, firma evlilikleri/yeni pazarlar/yeni ürünler ve yatırımlar bu kapsamda gündemlerinin önemli bir bölümünü oluşturduğu görülmektedir.

www.sasad.org.tr

sasad@sasad.org.tr

Turan Güneş Bulvarı 100/18 Akçam Plaza 06550 Çankaya, Ankara – Türkiye
T +90 312 426 22 55 • F +90 312 426 22 56

 SaSaD_SaSaD SaSaD